

A photograph of the National Bank of Romania's main building in Bucharest. The building is a large, classical-style structure made of light-colored stone or marble. It features a prominent central entrance with a portico supported by four columns. Above the entrance is a triangular pediment. The facade is decorated with several arched niches containing statues. The roof is multi-tiered with decorative elements. In front of the building is a wide, paved area with some greenery and a few small trees. The sky is clear and blue.

Reforma supravegherii bancare pentru asigurarea stabilității financiare și a creșterii economice durabile

Florin Georgescu
Prim-viceguvernator
Banca Națională a României

București, 18 iulie 2013

CUPRINS

↳ I. Reguli versus discreție	3
↳ II. Reforma guvernanței economice	12
↳ III. Reforma arhitecturii instituționale de supraveghere financiară	33
↳ IV. Concluzii	37

I. Reguli versus discreție

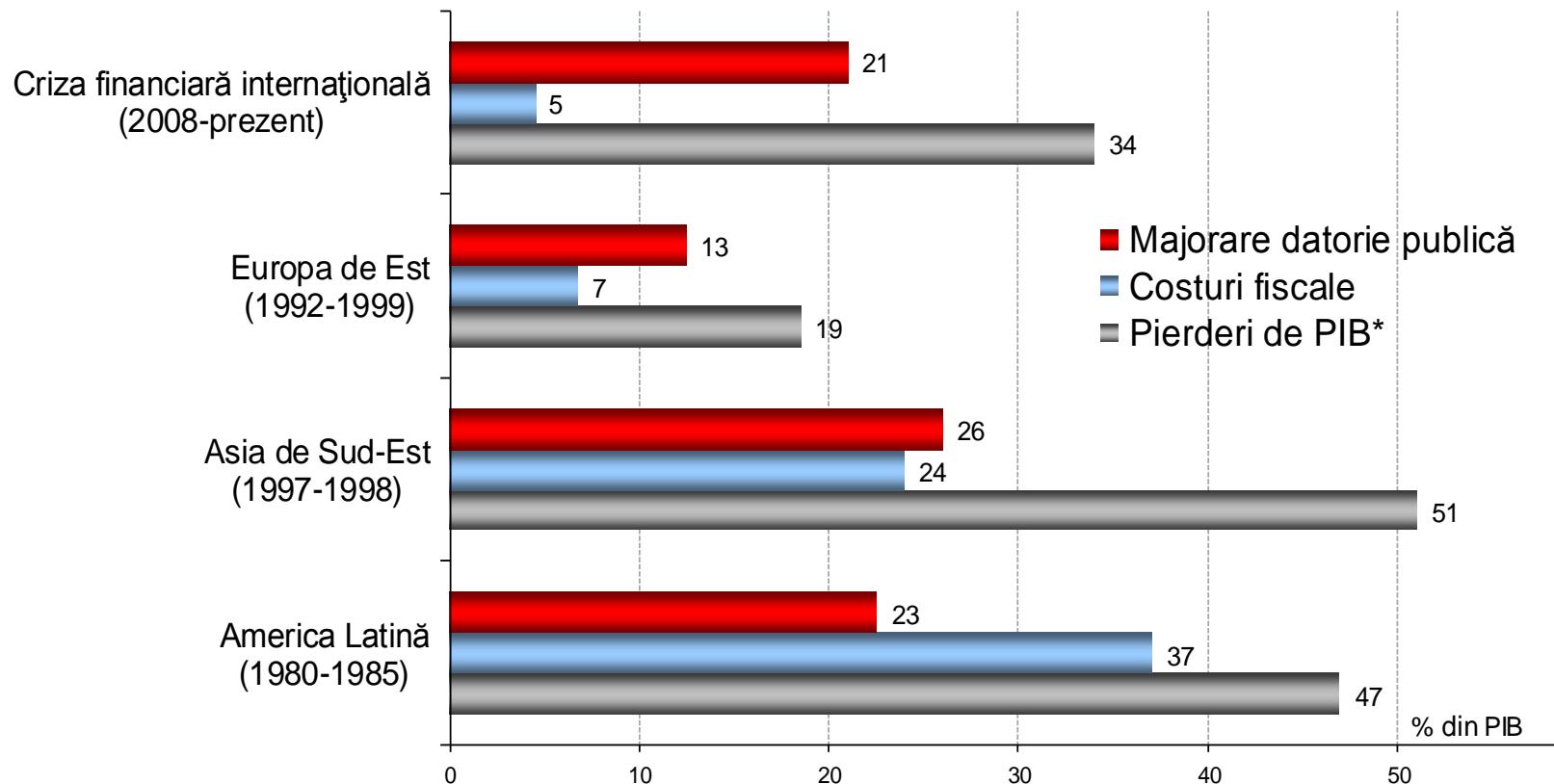
I.1. Dereglementarea... (1)

- Are la bază principiul **libertății piețelor**, conform căruia:
 - Indivizii **acționează rațional** în scopul realizării propriilor interese, iar **instituțiile financiare amplifică** acest proces, **generând creștere economică durabilă și prosperitate** → inclinație de a nu interveni/acționa pentru autorități
 - funcționarea **sistemului finanțier**:
 - pendulează între **robustețe și fragilitate** (ipoteza instabilității finanțiere - Minsky, 1992), iar aceste variații reprezintă o parte integrantă a procesului care generează **ciclurile de afaceri**
 - **baloanele speculative** reprezintă un fenomen inherent al funcționării piețelor finanțiere libere
 - **identificarea timpurie** a baloanelor speculative este **dificil de realizat cu instrumentul disponibil** (Yellen, 2009)
 - mai ales atunci când creșterea prețurilor activelor se suprapune cu procesul de adâncire finanțiară → **dilema creditare excesivă – convergență a intermedierii bancare**

I.1. Dereglementarea... (2)

- Soluționarea crizelor financiare cauzate de spargerea bulelor speculative (**strategia de „curățare” a efectelor crizei**)
 - **Consensul de la Jackson Hole** (Greenspan 2002; Blinder 2005; Mishkin 2007)
 - rețineri din partea băncii centrale pentru a limita amplificarea baloanelor speculative → impactul efectului negativ de avuție asupra economiei reale **este contracarat prin injectie de lichiditate la costuri reduse**
- Modificările legislative propuse reprezintă doar o reflectare palidă a schimbărilor deja evidente pe piețele zilei de azi → participanții la piața finanțiară **vor da dovadă de mai multă reținere decât ceea ce sugerează noul regim de reglementare** (Greenspan, 2011)

I.1. efectele crizelor bancare

Sursa datelor: FMI (Laeven & Valencia, 2012)

* deviația de la trendul ultimilor trei ani înainte de criză

I.2. Re-reglementarea

- Pornește de la **imperfecțiunea piețelor financiare**
- Necesitatea re-reglementării (**strategie activă de gestionare a riscului sistemic**)

➤ Chiar dacă strategia de „curățare” a consecințelor crizelor, conform abordării anterioare, poate funcționa într-o primă fază, caracterul său asimetric poate pune bazele următorului balon speculativ (Issing, 2008)

➤ „Curățarea” consecințelor crizelor financiare (*mopping-up*) se dovedește **mult mai costisitoare decât intervenția timpurie** a autorităților pentru limitarea sau corectarea dezechilibrelor (Stiglitz, 2010)

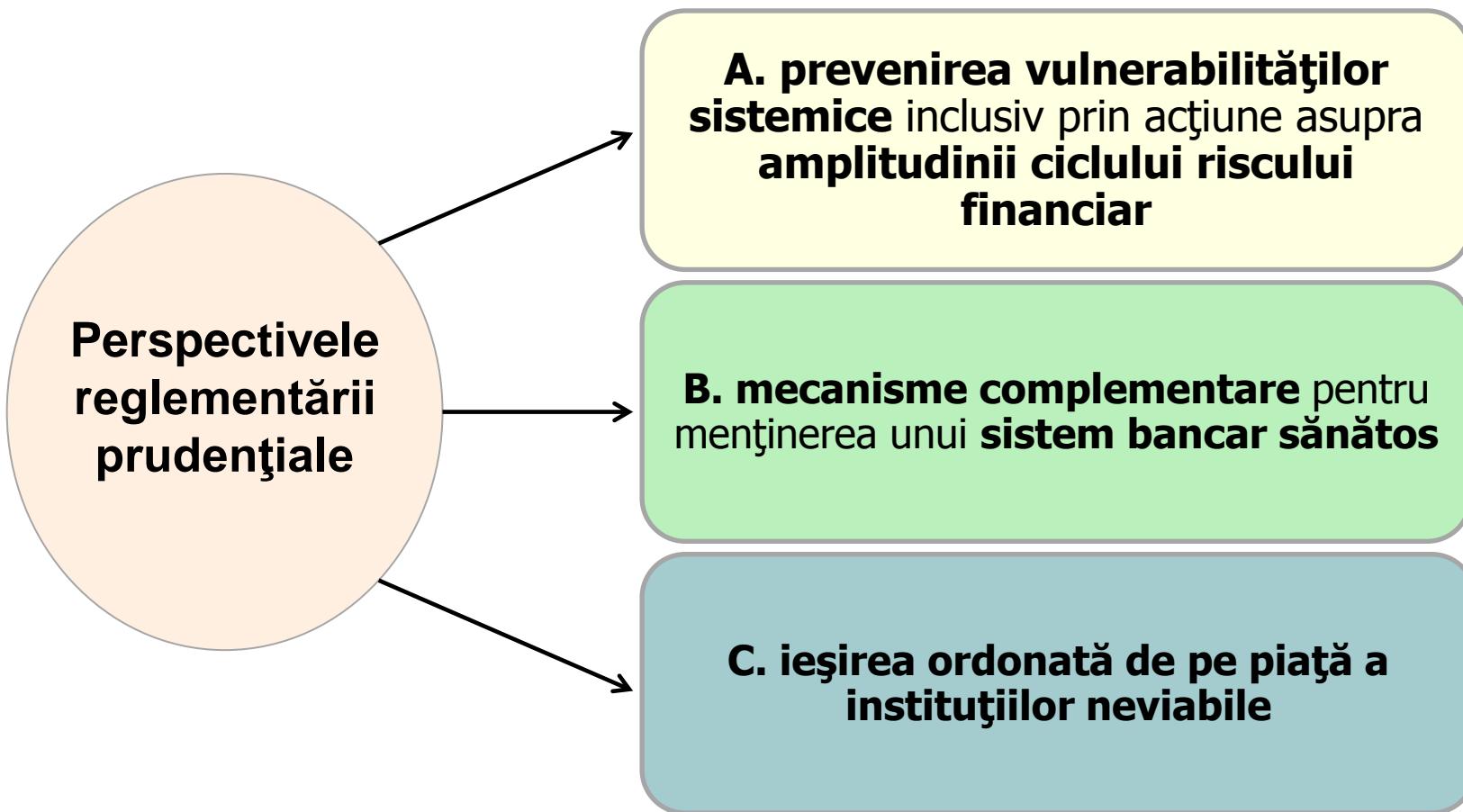

➤ Se impune o abordare **proactivă** pentru diminuarea riscului de formare a baloanelor speculative

➤ Avem nevoie de **reinstaurarea mecanismelor de protecție** care ne-au ferit **temp de câteva generații** de panici bancare majore (Krugman, 2012)

I.3. Perspectivele reglementării prudentiale

A. Prevenirea vulnerabilităților sistemicе

- Stabilitatea finanțiară într-o nouă abordare → **prevenirea vulnerabilităților sistemicе** nu se mai realizează exclusiv prin temporizarea acumulării de riscuri prin intermediul cerințelor de capital → se acționează inclusiv asupra **amplitudinii ciclului de risc finanțiar**
 - Se consolidează **rolul anticiclic al politicii macro-prudențiale** (rezerve suplimentare de capital), inclusiv prin acțiuni proactive pentru temperarea cererii de credite (ex. LTV și DTI)
 - **Rezervele de capital acumulate în perioadele de expansiune vor fi eliberate în perioadele de ajustare economică**

B. Mecanisme complementare

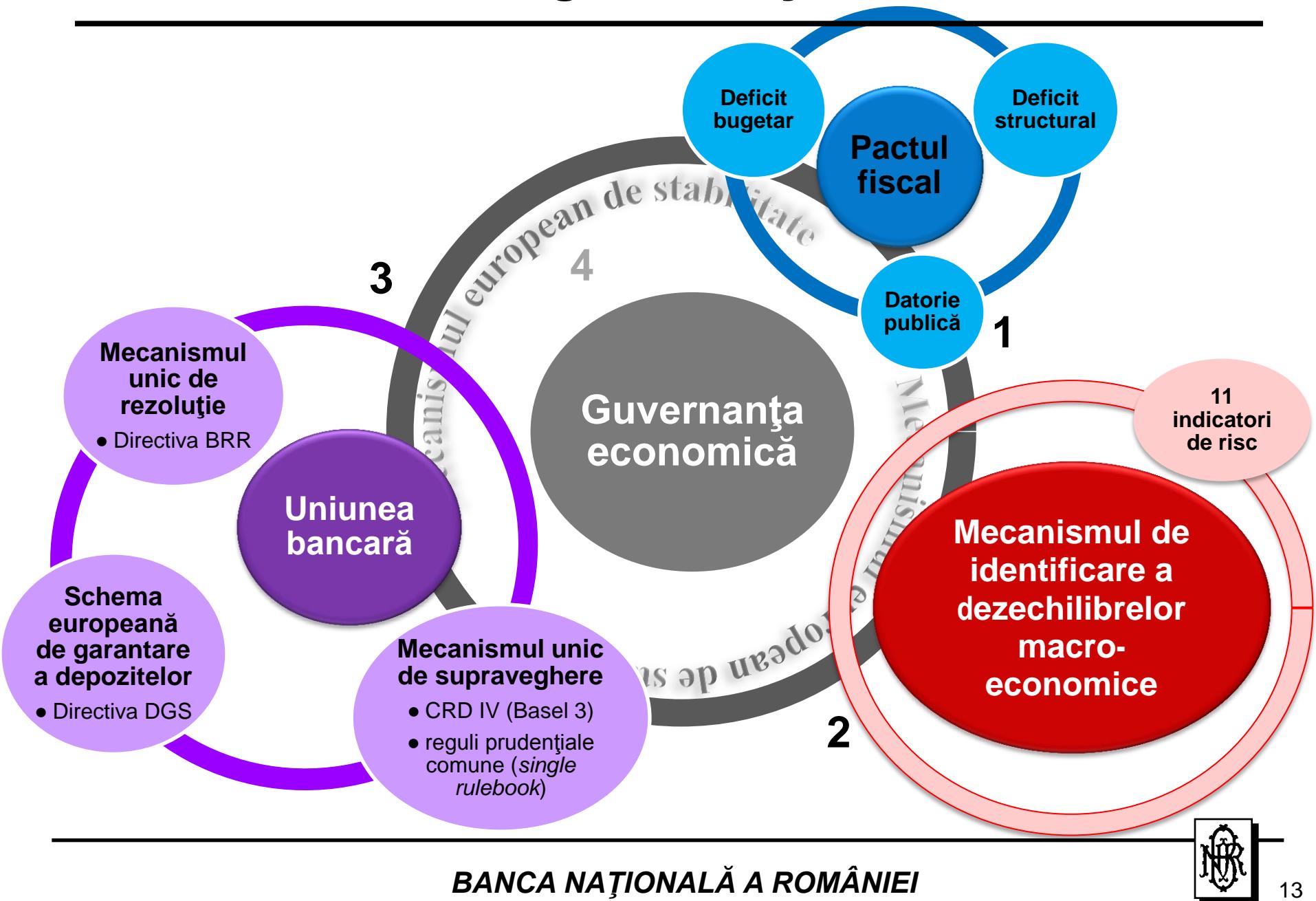
- Chiar și în condițiile în care reglementările bancare au o orientare macroprudențială din ce în ce mai pregnantă, **ele nu sunt suficiente pentru prevenirea acumulării vulnerabilităților sistemice**
 - Menținerea unui sistem bancar sănătos implică și existența unor **mecanisme complementare**, precum **disciplina de piață** exercitată de acționarii și creditorii băncilor + **guvernanța internă**
 - **Schimbarea filozofiei de remunerare** → partea dominantă se acordă sub formă de acțiuni ce nu pot fi vândute decât după o anumită perioadă de timp sau sub forma unor opțiuni de cumpărare
 - **Componentele mixului de politici macro-economice** trebuie să evite impulsionarea excesivă a cererii de credite peste fluxul economisirii interne → **politica fiscală și de venituri trebuie să joace un rol activ în limitarea dinamicii cererii de credit**, precum și în **prevenirea supraevaluării prețurilor activelor** (Caruana, 2010)

C. Ieșirea ordonată de pe piață

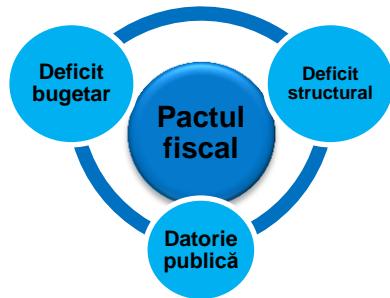
- Noul cadru privind rezolvarea situației băncilor problemă (**rezoluția**) → soluție pentru **ieșirea ordonată de pe piață** a instituțiilor neviabile considerate “*too big to fail*”
 - **Restructurarea administrativă** (în loc de cea judiciară) → limitarea hazardului moral concomitent cu **diminuarea externalităților negative** (efekte de contagiune directe sau indirecte) **asupra celoralte instituții din sistem**
 - **Recapitalizarea internă (bail-in)** → instrument pentru rezolvarea problemei “*too big to save*” → **scurtcircuitarea legăturii vicioase dintre băncile în dificultate și datoria publică a statelor**

II. Reforma guvernanței economice

II. Noul cadru de guvernanță economică a UE

II.1 Finanțele publice

**Tratatul privind
Stabilitatea
Fiscală ("Fiscal
compact")**

+
pachete de
regulamente/
directive numite
"six-pack" și
"two-pack".

Latura preventivă:

- principiul unui buget echilibrat sau cu surplus prin atingerea MTO (pentru România = deficit structural de 1% din PIB) sau o viteză de ajustare a deficitului structural $> 0,5\%$ din PIB/an către MTO;
- monitorizarea ajustării datoriei publice ce excede 60% din PIB către acest nivel: ajustare cu 5% pe an din excesul peste 60%;
- procedură de aprobare prealabilă de către CE a bugetelor naționale și a prevederilor bugetare din Programul de convergență sau stabilitate.

Latura corectivă:

- în cazul unor deviații considerate semnificative de către CE de la programul asumat, aceasta poate emite recomandări și aplica sancțiuni bănești substantiale.

II.2 Dezechilibrele macroeconomice (1)

Latura preventivă:

- *construcția unor tabele centralizatoare (eng. scoreboard) pentru detectarea dezechilibrelor la nivel macroeconomic – 11 indicatori cu limite specificate;*
- *deviațiile de la limite nu determină aplicarea automată a laturii corective – aceste semnale sunt coroborate cu o analiză detaliată a economiei respective (inclusiv prin misiuni tehnice de evaluare);*
- *planurile economice de stabilitate sau convergență pe termen mediu sunt avizate în prealabil de CE.*

Latura corectivă:

- *Consiliul European poate emite recomandări sau avertismente pentru corectarea dezechilibrelor identificate; nerespectarea lor și inexistența unui plan național de corectare atrage sancțiuni severe.*

II.2 Dezechilibrele macroeconomice (2)

Cadru integrat de identificare a dezechilibrelor

		Soldul contului curent	Pozitia investitionala internationala neta	Cursul de schimb real efectiv pe baza IAPC	Cota de piata a exporturilor de bunuri si servicii	Costul unitar nominal cu forta de muncă	Indicele preturilor locuintelor	Datoria sectorului lui privat	Fluxul creditelor acordate sectorului privat	Datoria sectorului lui public	Rata somajului	Total pasive sector financiar
		% din PIB, medie pe 3 ani	% din PIB	variatie % pe 3 ani	variatie % pe 5 ani	variatie % pe 3 ani	variatie % anuala	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% medie pe 3 ani	variatie anuala (%)
		-4%/-6% din PIB	-35% din PIB	±5% (EA) ±11% (non-EA)	-6%	+9% (EA) +12% (non-EA)	6%	160% din PIB	+15% din PIB	60% din PIB	10%	16.5%
Bulgaria	2011	-3.4	-85.8	3.1	17.0	22.6	-9.7	146.0	-6.7	16.3	9.4	5.6
	2012	-0.9	-80.8	...	5.0	9.0	-5.3	18.5	11.3	...
Irlanda	2011	0.0	-94.8	-9.1	-12.3	-13.0	-15.1	309.5	4.0	106.4	13.5	-0.6
	2012	2.4	-95.8	...	-15.7	-9.4	-12.8	117.6	14.4	...
Grecia	2011	-10.4	-86.1	3.1	-18.8	4.1	-5.1	130.0	-3.4	170.3	13.2	-3.4
	2012	-7.7	-114.1	...	-27.0	-8.1	...	130.3	-6.4	156.9	18.2	...
Spania	2011	-4.3	-91.3	-1.3	-7.8	-2.1	-10.0	218.1	-4.1	69.3	19.9	3.7
	2012	-3.1	-93.0	...	-14.2	-6.7	-15.8	84.2	22.3	...
Italia	2011	-2.9	-20.7	-2.1	-18.4	4.9	-2.0	128.6	2.6	120.8	8.2	3.8
	2012	-2.4	-24.4	...	-23.4	3.0	-5.3	127.0	9.2	...
Cipru	2011	-8.4	-71.3	-0.9	-16.5	8.5	-8.5	289.4	19.9	71.1	6.6	-0.2
	2012	-8.8	-87.7	...	-26.3	4.2	85.8	8.7	...
Ungaria	2011	0.6	-106.3	-3.3	-2.7	3.7	-7.6	167.7	6.6	81.4	10.7	-2.6
	2012	1.2	-103.2	...	-16.6	5.7	-8.5	150.1	-7.8	79.2	11.0	...
Polonia	2011	-4.6	-63.5	-10.9	12.7	4.1	-5.8	79.5	7.1	56.2	9.2	4.4
	2012	-4.5	-65.7	...	0.6	3.3	55.6	9.8	...
Portugalia	2011	-9.5	-104.9	-1.9	-8.8	1.0	-5.3	253.6	1.5	108.3	11.9	-0.7
	2012	-6.4	-116.5	...	-15.5	-5.7	-9.1	255.6	-6.1	123.6	13.6	...
România	2011	-4.4	-64.2	-2.4	23.4	1.3	-17.7	71.8	1.8	34.7	7.2	4.3
	2012	-4.3	-64.9	-0.1	5.0	4.8	-9.2	37.8	7.2	...
Slovenia	2011	-0.4	-41.2	-0.3	-6.2	8.3	1.0	128.3	1.9	46.9	7.1	-1.3
	2012	0.6	-44.6	...	-19.5	0.5	-8.6	125.2	-4.1	54.1	8.1	...
Slovacia	2011	-2.8	-64.4	4.3	21.9	4.4	-5.2	76.3	3.3	43.3	13.4	1.2
	2012	-1.2	-63.8	...	4.7	-1.2	-5.7	52.1	14.0	...

— indicatorii nu se încadrează în nivelurile de referință;

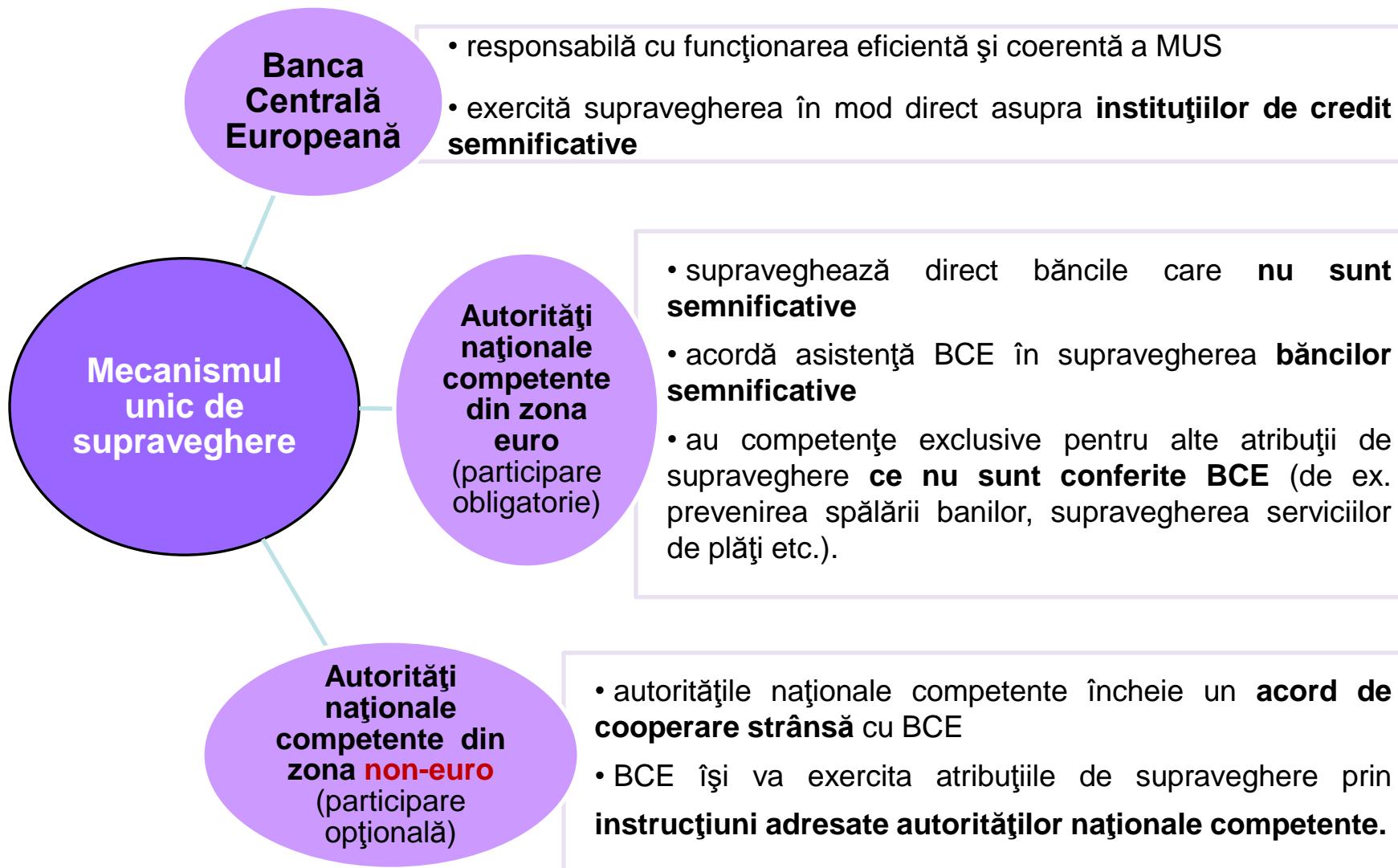
... lipsă date

Sursa: Eurostat, BNR

II.3 De ce e necesară Uniunea Bancară ?

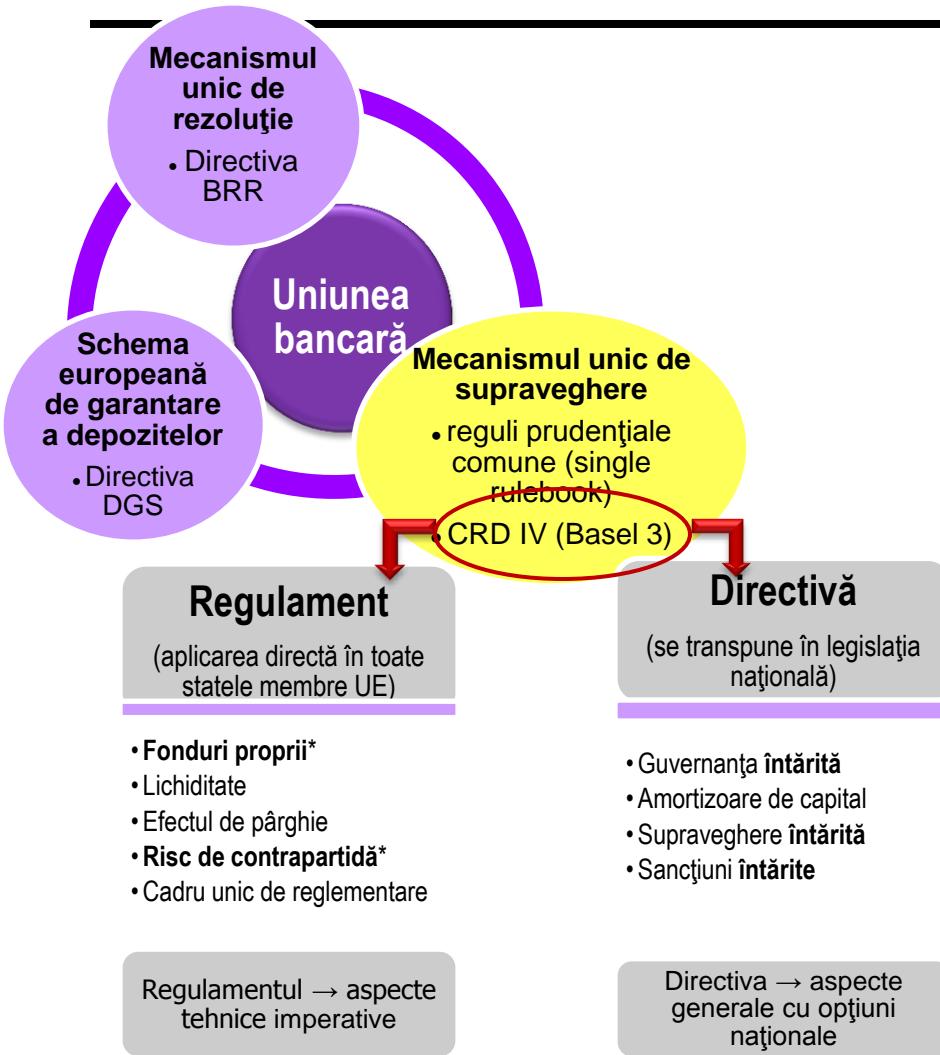

II.3.A Mecanismul Unic de Supraveghere (MUS)

II.3.A Cadrul unic de reglementare

Directiva privind cerințele de capital IV

Notă: * cerințe întărățite

Sursa: Comisia Europeană, BNR

- aplicarea acelorași reguli în cadrul Pieței Unice Bancare pentru asigurarea de condiții competitive egale (“level playing field”).

➤ un rol important în armonizarea cadrului de reglementare revine pachetului CRD/CRR IV

➤ preferință în creștere pentru acte normative (regulamente) aprobată de UE cu aplicabilitate directă.

II.3.A Exigențele prudențiale au evoluat de la întărirea rezistenței la şocuri către aplativarea ciclului riscului

**Basel 1
(1988)**

- introduce principiul **adevărării fondurilor proprii la riscurile asumate de către bancă**, pe fondul depășirii crizelor bancare ce au cuprins America Latină în perioada 1980-1985
- reprezintă primul pas major în **standardizarea cerințelor de capital**, în condițiile accelerării **globalizării intermedierii bancare**

**Basel 1,5
(1996)**

- cazul **Barings Bank (1995)** atrage atenția asupra severității potențiale a riscului de piață, mai ales atunci când se manifestă pe fondul unui eveniment de risc operațional
- introduce **cerința de capital pentru riscul de piață** (curs de schimb, rată de dobândă, prețurile acțiunilor) → băncile pot folosi propriile estimări de risc (modele interne)

**Basel 2
(2004)**

- lucrările la proiectul Basel II încep la scurt timp după **Criza Asiatică (1997-1998)**
- perimetru **cerinței de capital** este extins prin includerea expunerii față de **riscul operațional**, iar metodologia de calcul a cerințelor pentru riscul de credit se detaliază

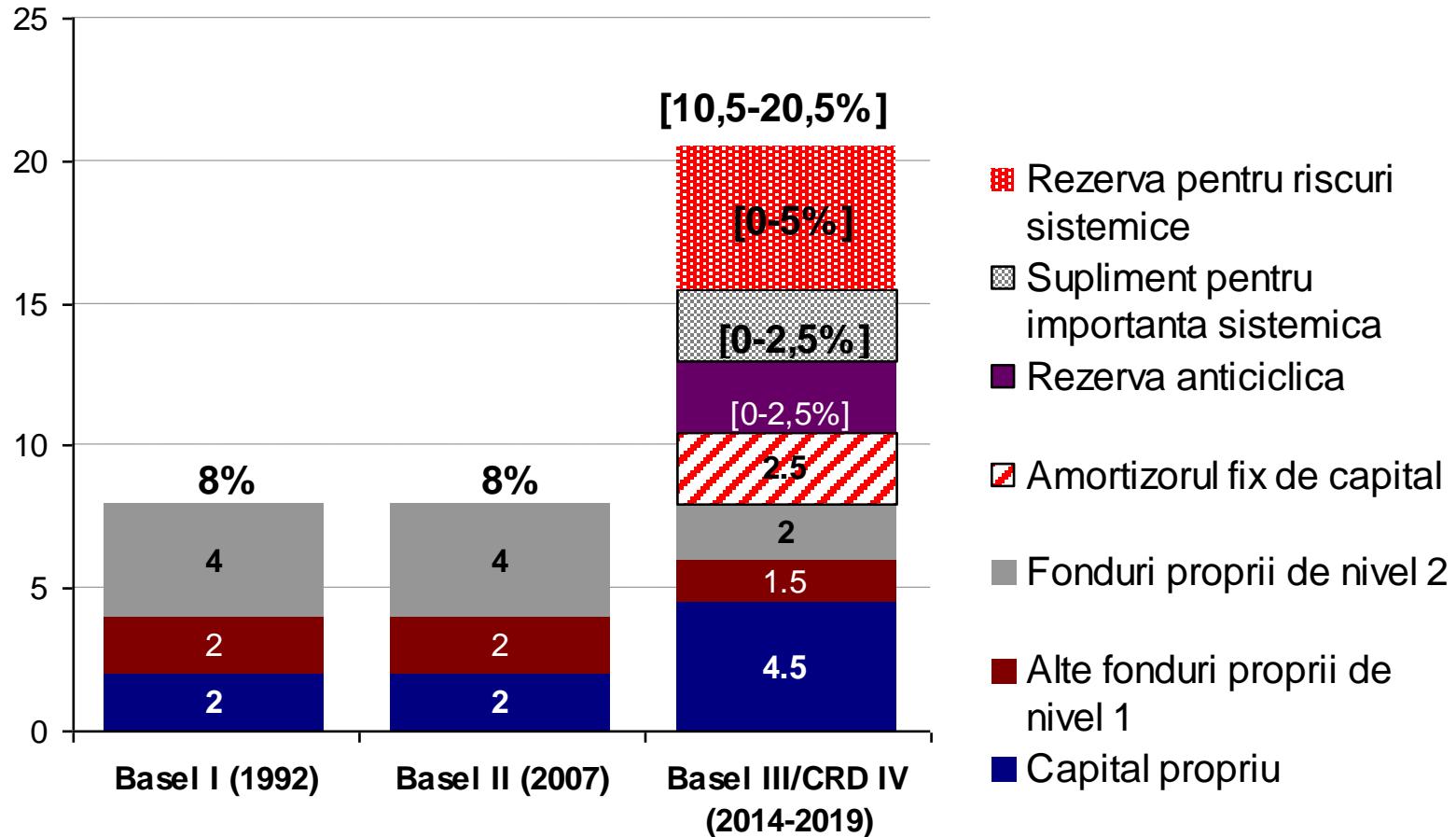
**Basel 3
(2010)**

- criza financiară internațională declanșată în anul 2008 a evidențiat **subestimarea riscului sistemic** concomitent cu **supraestimarea capacitatei** instituțiilor de credit și a agenților de rating de a măsura cu precizie riscuri majore
- introduce **rezervele pentru riscuri macro-prudențiale și cerințe de lichiditate**, concomitent cu creșterea gradului de acoperire cu **capital** a riscurilor, îmbunătățirea **calității fondurilor proprii** și revenirea la **plafonarea** gradului de îndatorare a băncilor

II.3.A Evoluția structurală a cerințelor de capital

Acord de capital	Exponere la risc	Credit	Piață	Operațional	Macroprudențial
Basel 1		●			
Basel 1,5		●	●		
Basel 2		●	●	●	
Basel 3		●	●	●	●

II.3.A Gradul de acoperire a riscurilor asumate devine mai conservator

II.3.A Principii ale unei politici de remunerare sănătoase

Acordarea de bonificații trebuie corelată cu rezultatele pe termen mediu

- *rezultatele anuale pot supraestima performanța efectivă.*

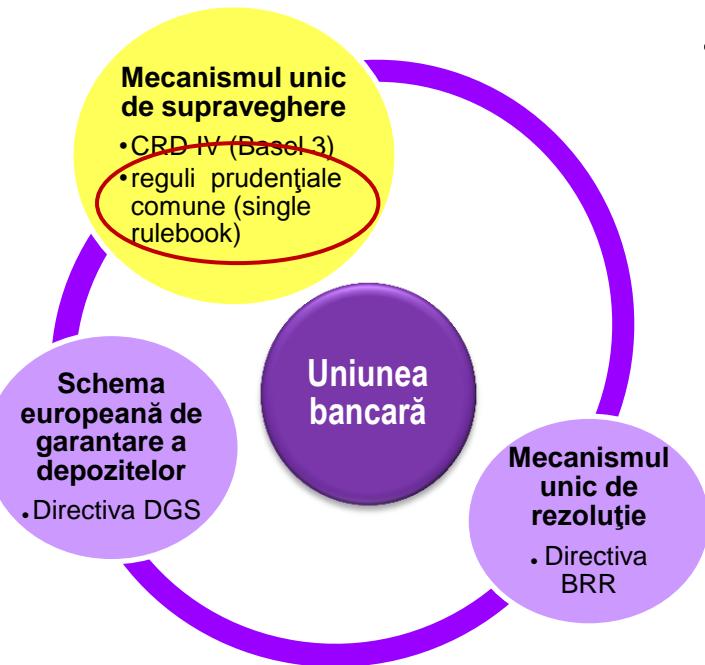
Bonusurile garantate (fixe) nu sunt consistentе cu o politică riguroasă de administrare a riscurilor

- *compensațiile potențiale trebuie ajustate în funcție de capitalul necesar pentru acoperirea riscurilor asumate de conducerea executivă;*

Structura temporală a schemelor de remunerare trebuie corelată cu orizontul de timp aferent materializării riscurilor asumate

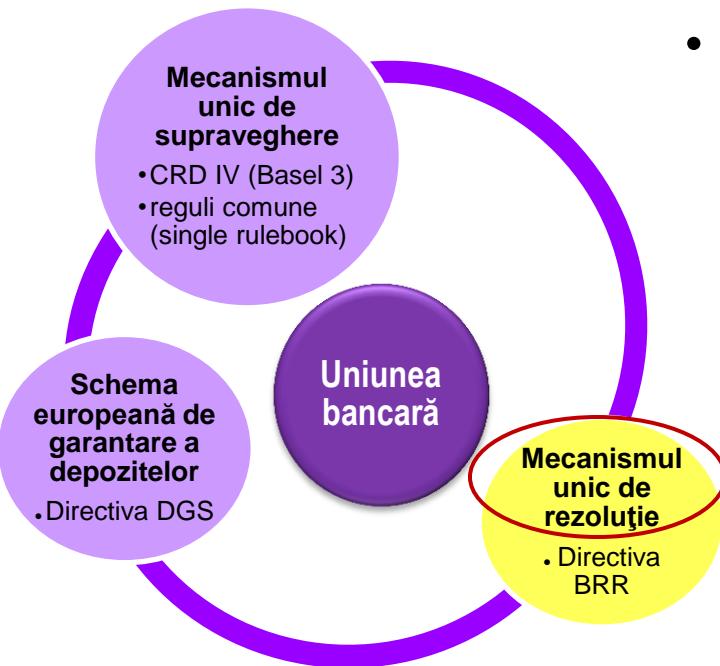
- *doar o parte redusă din valoarea compensațiilor se cuvine a fi oferită sub formă de numerar*
- *cea mai mare parte trebuie achitată sub formă de **acțiuni** ce nu pot fi vândute decât după o anumită perioadă de timp (de regulă trei ani) sau sub forma unor **opțiuni de cumpărare de acțiuni ale băncii**.*

II.3.A Cadrul unic de supraveghere ("Single Rulebook")

- **Autoritatea Bancară Europeană** are responsabilitatea detaliierii directivelor și regulaamentelor prin emiterea de:
 - standarde tehnice obligatorii;
 - orientări;
 - recomandări.

II.3.B. Mecanismul Unic de Rezoluție (MUR)

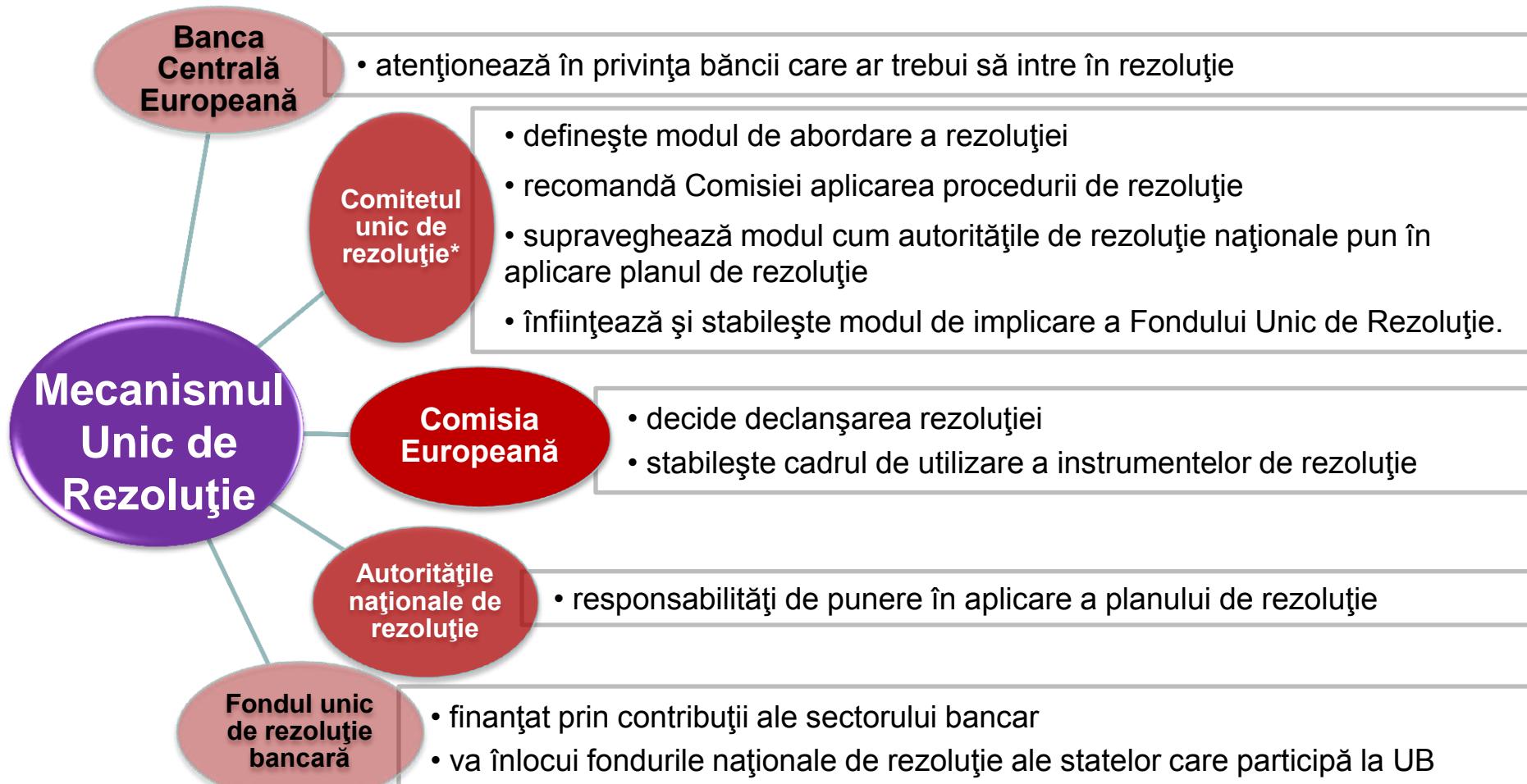

- Experiența gestionării crizei financiare

- lipsă de instrumente adecvate pentru a menține stabilitatea finanțieră în condițiile ieșirii din piață a instituțiilor de credit neviabile
- statele din UE nu au avut altă soluție decât să asigure suport de capital din bani publici instituțiilor problemă, în completarea emiterii de garanții, achiziției de active și injectiei de lichiditate la costuri reduse

II.3.B. Mecanismul Unic de Rezoluție

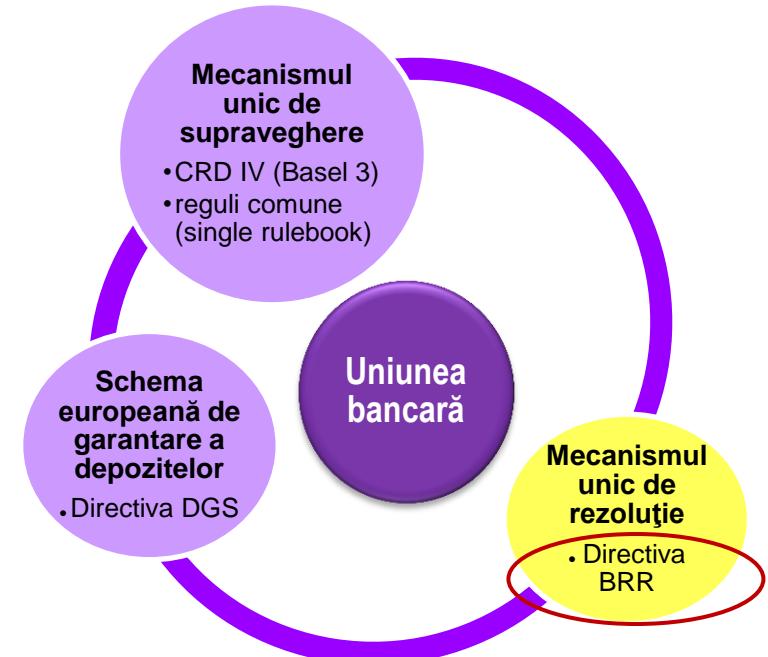
(propunerea Comisiei Europene din 10 iulie 2013)

Notă: MUR va fi responsabil cu rezoluția tuturor băncilor din statele membre participante la MUS (aproximativ 6000).

* Compus din reprezentanți ai BCE, Comisiei Europene și ai autorităților naționale competente (și anume, cele ale statelor unde se află sediul central al băncii, precum și/sau filiale ale acesteia).

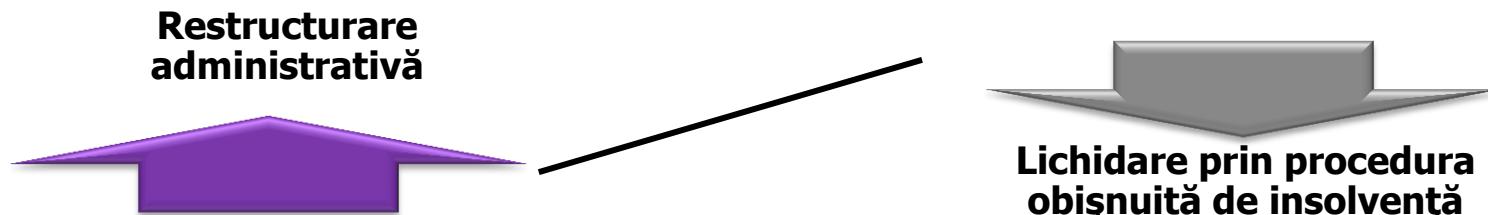
II.3.B Directiva privind redresarea și rezoluția bancară

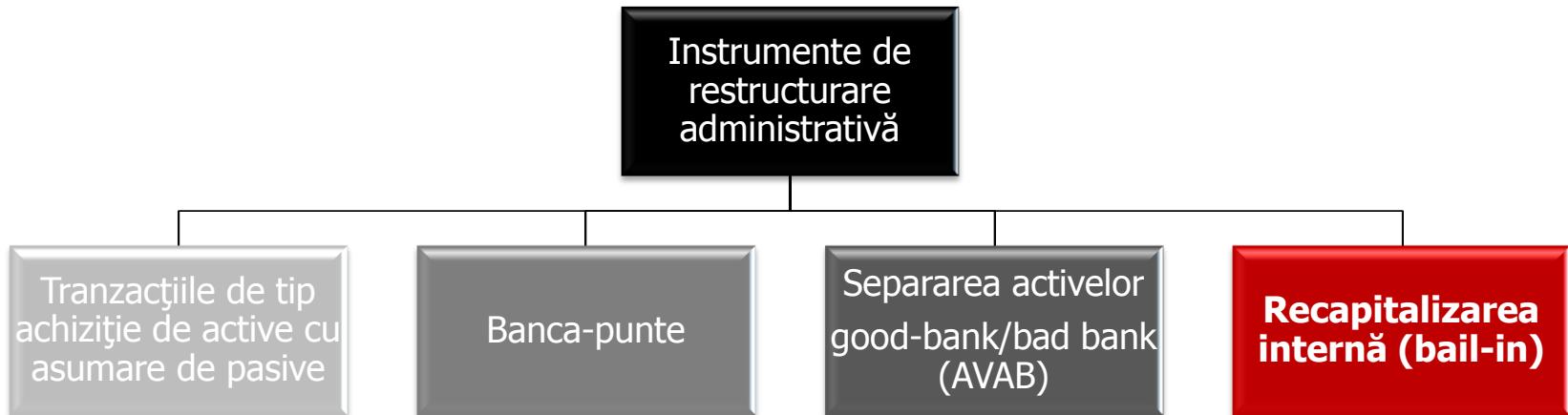
- Urmărește **consolidarea stabilității financiare + minimizarea costurilor de rezoluție** prin reguli comune ale UE;
- Prevede **deplasarea costului salvării băncilor din sfera contribuabililor în zona acționarilor și creditorilor (*bail-in*)**;

II.3.B. Ce reprezintă rezoluția bancară?

- Rezoluția bancară înseamnă **restructurarea asistată de stat a unei instituții de credit** în vederea asigurării continuității funcțiilor sale esențiale pentru economie
 - restructurarea administrativă și nu judiciară a activității se poate finaliza prin:
 - ✓ *lichidarea ordonată a instituției*, după transferul componentelor critice, sau
 - ✓ *continuarea activității*, ulterior recapitalizării interne (*bail-in*)

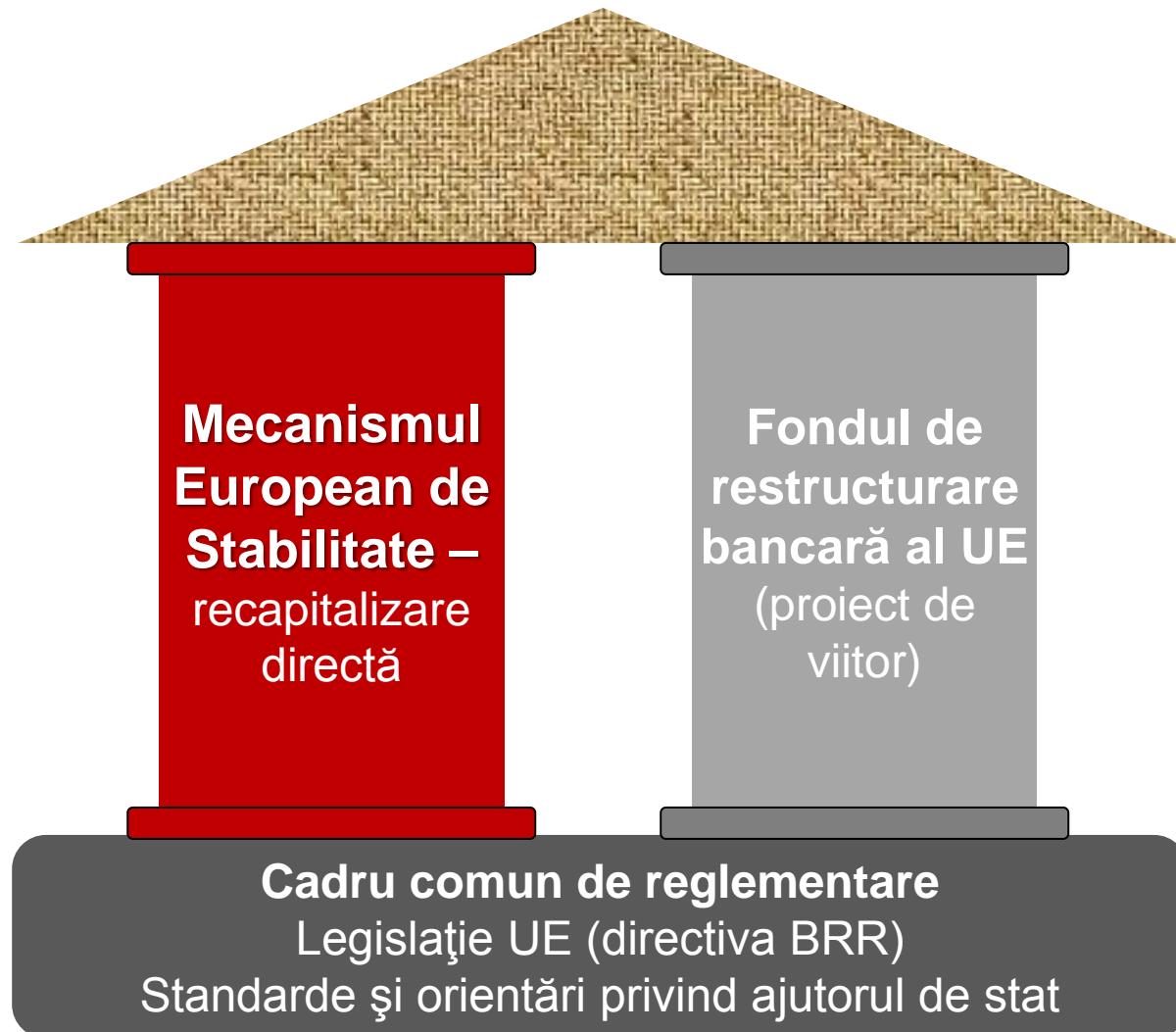

II.3.B. Ce instrumente sunt folosite în rezoluție?

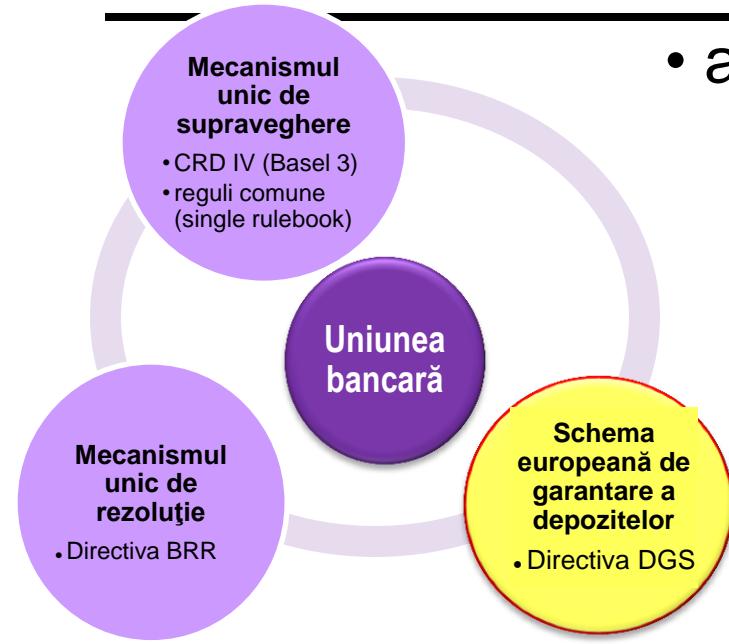

- Recapitalizarea internă (*bail-in*) → noua paradigmă privind rezoluția
 - până recent *bail-out* → costul restructurării bancare = buget de stat + împrumuturi FMI, UE, BM
 - este un răspuns la problema “too big to fail”
 - se evită apelul la banii publici

II.3.B. Cum este finanțată rezoluția?

II.3.C. Schema europeană de garantare a depozitelor

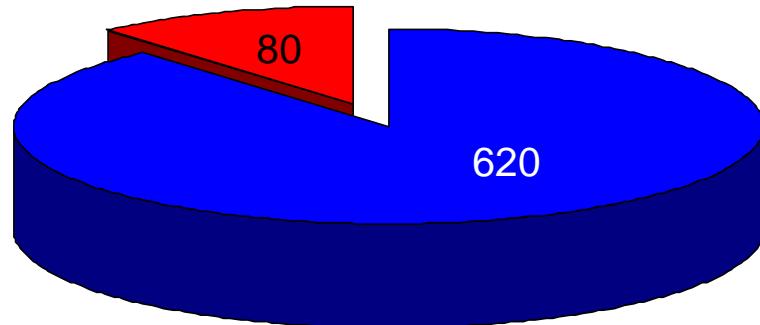

- adoptarea Directivei SGD este prioritară
 - armonizarea sferei de cuprindere a depozitelor garantate → **100.000 de euro** în toate țările UE
 - plata mai rapidă a compensațiilor în caz de faliment bancar → reducerea termenului de despăgubire de la 20 de zile la **7 zile**
 - existența unor **scheme de garantare credibile și bine capitalizate**
 - ✓ finanțate **ex-ante**
 - ✓ nivel țintă de acoperire a depozitelor garantate → **1,5% din depozitele eligibile**
- calendarul de elaborare a schemei europene nu este, încă, stabilit

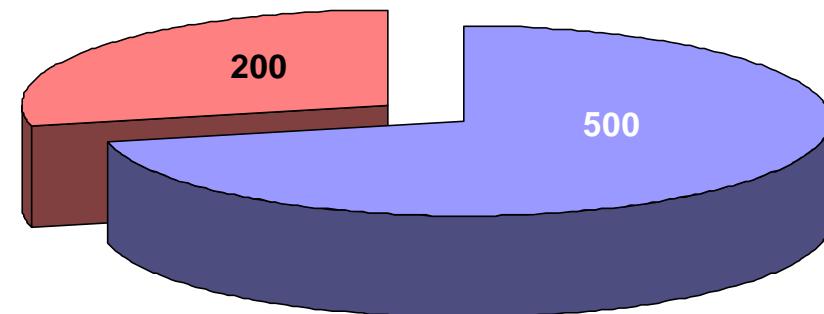
II.4. Mecanismul European de Stabilitate

- Mecanismul European de Stabilitate (MES) este un **mecanism permanent de soluționare a crizelor pentru țările din zona euro**;
 - a fost inaugurat în **octombrie 2012** și urmează a prelua **Facilitatea Europeană pentru Stabilitate Financiară**;
 - **emite obligațiuni** pentru a finanța împrumuturi și alte forme de asistență financiară către statele membre ale zonei euro;
 - **acționarii sunt statele membre ale zonei euro**;

■ capital disponibil la cerere
■ capital vărsat

■ capacitate efectivă de creditare
■ rezervă pentru credibilitatea instituției în fața creditorilor

Sursa datelor: www.esm.europa.eu

III. Reforma arhitecturii instituționale de supraveghere financiară

III.1 Arhitectura europeană de supraveghere financiară

Structura Sistemului European de Supraveghere Financiară

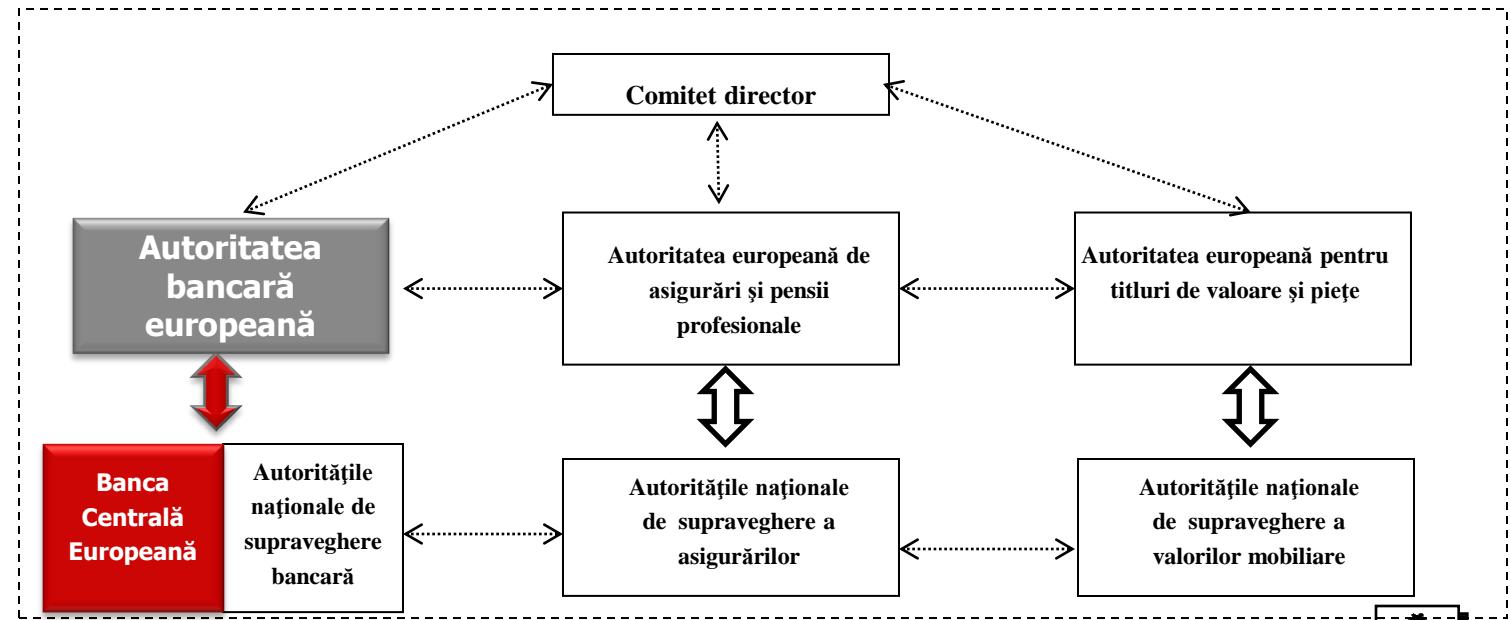
Supraveghere
macroprudențială

Comitetul European pentru Risc Sistemic

Informații privind evoluțiile la nivel
micro-prudențial

Avertizare timpurie privind
riscurile sistemice

Supraveghere
micropudențială

III.2 Supravegherea macroprudențială a UE

Comitetul European de Risc Sistemnic

Mecanismul Unic de Supraveghere

Autorități Naționale Competente/Desemnate

► Răspundere legală pentru:

- monitorizare, prevenire și reducere a riscului sistemic la scară sistemică financiară al UE
- emisie de avertizări și recomandări
- puteri consultative la nivelul UE
- nu are instrumente macroprudențiale proprii
- nu poate utiliza în mod direct instrumentele macroprudențiale

► Sfera supravegherii: activitățile bancare din țările participante MUS

► BCE poate aplica, în locul autorităților naționale competente/desemnate:

- cerințe mai înalte pentru amortizoarele de capital
- măsuri mai strigătoare pentru reducerea riscului sistemic
- numai instrumente macroprudențiale care sunt prevăzute în legislația UE (de exemplu în CRD/CRR IV)

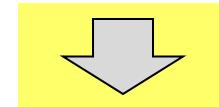
► Aplică politici macroprudențiale:

- din proprie inițiativă
- ca răspuns la recomandările și avertizările CERS

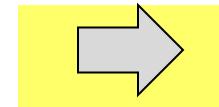
► Utilizează instrumente macroprudențiale prevăzute în legislația națională și europeană

III.2 Harta riscurilor sistemice: instrument de analiză macroprudențială (exemplificare)

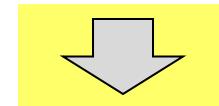
Randamentul obligațiunilor de stat

Profitabilitatea bancară

Riscul de finanțare bancară

Primele de risc pe piețele internaționale

Risc sistemic ridicat

Risc sistemic mediu

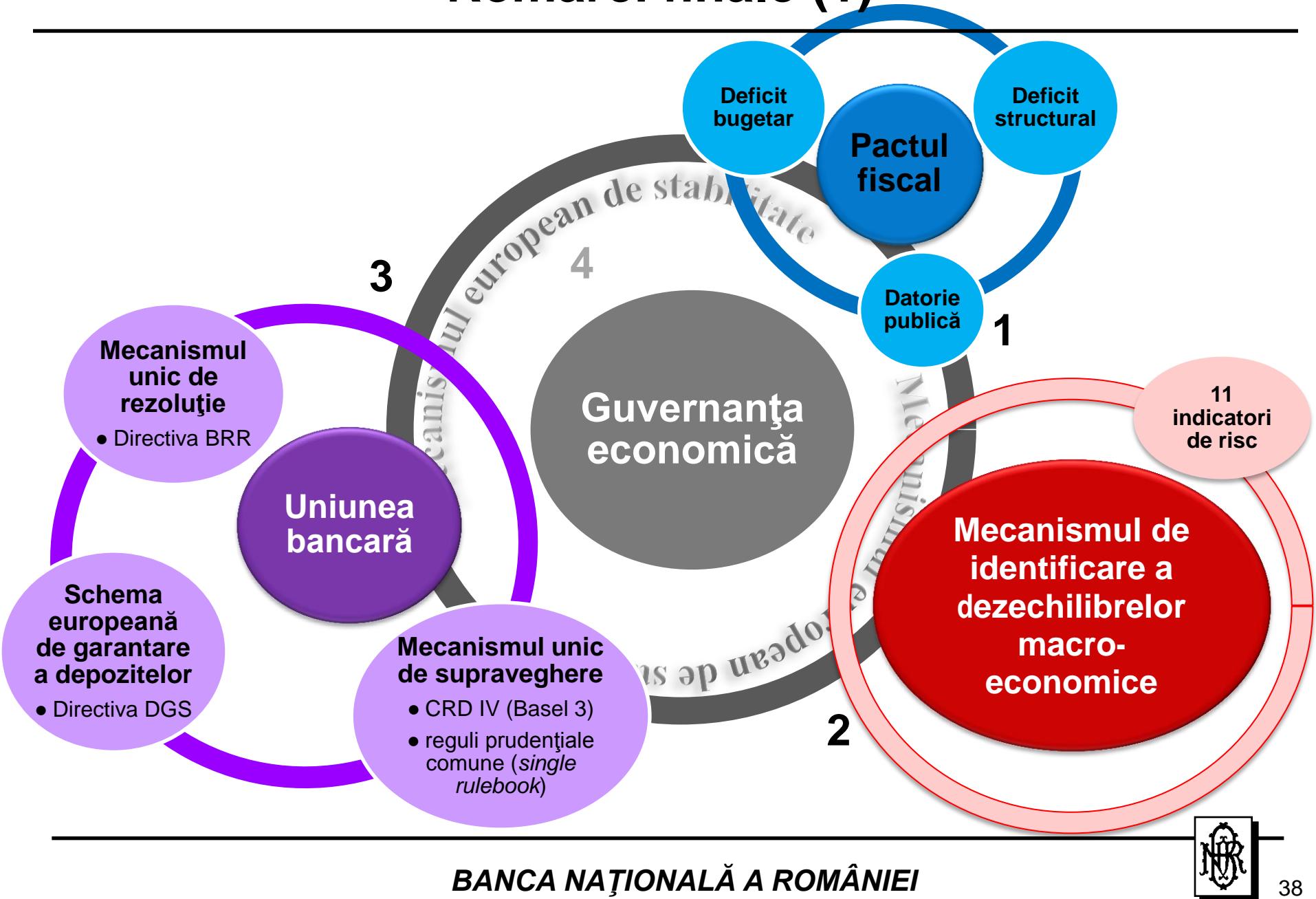

Risc sistemic redus

IV. Concluzii

Remarci finale (1)

Remarci finale (2)

- 1. Disciplină fiscală**
- 2. Disciplină la nivel macroeconomic** → prin mecanismul de identificare a dezechilibrelor la acest nivel
- 3. Uniune bancară:**
 - capital mai mult, de calitate mai bună, îndatorare mai redusă, moderarea riscurilor asumate
 - reguli unice prudențiale și supraveghere unitară
 - schemă unică de garantare a depozitelor

Remarci finale (3)

- acces direct la **Mecanismul European de Stabilitate pentru recapitalizare**
 - ieșire ordonată de pe piață (*P&A, bridge-bank, bad bank - good bank și bail-in*)
- 4. Finanțare de ultimă instanță prin Mecanismul European de Stabilitate** (*last resort lender* în cadrul guvernanței economice) a statelor și băncilor pentru **menținerea stabilității financiare** (exemplu: Cipru, Spania)

Remarci finale (4)

- Prin filtrele legislative și instituționale ale guvernantei economice se urmăresc:
 - reducerea probabilității de apariție și a severității potențiale a unei crize = **întărirea stabilității sistemului finanțiar**
 - **susținerea unei creșteri economice durabile**
 - stimularea **intermedierii financiare sănătoase**, inclusiv reluarea sustenabilă a creditării
 - **susținerea stabilității prețurilor**

Vă mulțumesc!